

Kohtuasi C-682/21**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

11. november 2021

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Leedu)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

11. november 2021

Kassatsioonkaebuse esitajad ja hagejad esimeses kohtuastmes:

„HSC Baltic“ UAB

„Mitnija“ UAB

„Montuotojas“ UAB

Vastustaja kassatsioonimenetluses ja kostja esimeses kohtuastmes:

Vilniaus miesto savivaldybės administracija

Põhikohtuasja ese

Kassatsioonkaebuse esitajate (esimese astme hagejad) nõue tunnistada õigusvastaseks kassatsioonimenetluse teise poole (esimese astme kostja) otsus kanda nad ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, kuna mitmest ettevõtjast koosnev pakkujate ühendus ei täitnud riigihankelepingut nõuetekohaselt ja asjaomane leping lõpetati olulise rikkumise tõttu.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiivi 2014/24/EL (riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta), eelkõige selle artikli 18 lõike 1 ja artikli 57 lõike 4 punkti g ja lõike 6, ning nõukogu 21. detsembri 1989. aasta direktiivi 89/665/EMÜ (riiklike tarne- ja ehitustöölepingute sõlmimise läbivaatamise korra kohaldamisega seotud õigus- ja

haldusnormide kooskõlastamise kohta), eelkõige selle artikli 1 lõike 1 neljanda lõigu ja artikli 1 lõike 3 tõlgendamine; Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 267 kolmas lõik.

Eelotsuse küsimused

1. Kas direktiivi 2014/24 artikli 18 lõiget 1, artikli 57 lõike 4 punkti g ja lõiget 6 ning direktiivi 89/665 artikli 1 lõike 1 neljandat lõiku ja artikli 1 lõiget 3 tuleb tõlgendada (koos või eraldi, aga osutatud sätteid piiramata) nii, et hankija otsus kanda asjaomane ettevõtja hankijaga sõlmitud lepingu olulise rikkumise tõttu ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, millega piiratakse teatud ajaks tema võimalust hilisemates hankemenetlustes osaleda, on selline meede, mida saab kohtus vaidlustada?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas eespool viidatud ELi õiguse tingimusi tuleb tõlgendada (koos või eraldi, kuid neid sätteid piiramata) nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid ja nende kohaldamise praktika, mille kohaselt: a) hankija ei tee hankelepingu lõpetamisel selle olulise rikkumise tõttu ühtegi ametlikku (eraldi) otsust ettevõtja kandmise kohta ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja; b) ettevõtjat ei teavitata enne eelseisvast kandmisest ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja ja seetõttu ei ole tal võimalik esitada asjakohaseid selgitusi ja hiljem sellesse nimekirja kandmist tõhusalt vaidlustada; c) hankija ei hinda lepinguliste kohustuste täitmata jätmise asjaolusid individuaalselt ja kui riigihankeleping on selle olulise rikkumise tõttu õiguspäraselt lõpetatud, kantakse selle rikkumise eest *de jure* vastutav ettevõtja seetõttu automaatselt ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja?

3. Kui vastus kahele esimesele küsimusele on jaatav, siis kas eespool viidatud ELi õiguse tingimusi tuleb tõlgendada (koos või eraldi, kuid neid sätteid piiramata) nii, et koostööpartnerid (ettevõtjate ühendusse kuuluvad pakkujad), kes täitsid olulise rikkumise tõttu õiguspäraselt lõpetatud riigihankelepingut, võivad tõendada oma usaldusväärset ja seeläbi vältida ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja kandmist, tuginedes muu hulgas täidetud lepinguosa maksumusele (väärtusele), juhtivpartneri maksejõuetusele, selle partneri tegevusele ja hankija kaastegevusele lepingu rikkumises?

Viidatud liidu õigusnormid

Direktiiv 2014/24, eelkõige artikli 18 lõige 1, artikli 57 lõiked 3, 4 ja 6, artikkel 90 ja artikkel 91.

Nõukogu direktiiv 89/665, eelkõige artikli 1 lõike 1 neljas lõik ja artikli 1 lõiked 2 ja 3.

Viidatud riigisiseseid õigusnormid

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas (Leedu Vabariigi riigihangete seadus; edaspidi „riigihangete seadus“): artikli 2 punkt 36 (mõiste „pakkuja“ määratlus); artikli 46 („Pakkuja hankemenetlusest kõrvaldamise alused“) lõike 4 punktid 6, 7 ja 8; artikkel 91 („Hankelepingu rikkumine või mittenõuetekohane täitmine“) ning artikli 101 („Hankija meetmete või otsuste vaidlustamise õigus“) lõiked 1 ja 2.

Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Leedu Vabariigi tsiviilseadustik; edaspidi „tsiviilseadustik“): artikli 6.6 („Võlgnike solidaarne kohustus“) lõiked 1 ja 3–6; artikli 6.15 lõige 1; artikkel 6.217 („Lepingu lõpetamine“); artikkel 6.219; artikli 6.969 („Ühistegevuse (partnerlus)lepingu mõiste“) lõige 1; artikkel 6.975 („Partnerite vastutus ühiste kohustuste eest“); artikli 6.978 („Ühistegevuse lepingu lõpetamine“) lõike 1 punktid 2 ja 3 ning lõige 3.

Põhikohtuasja faktiliste asjaolude ja menetluse kokkuvõte

- 1 Esimese astme kostja Vilniaus miesto savivaldybės administracija (Vilniuse linnavalitsus) avaldas 7. detsembril 2016 teate hankemenetluse kohta, mille eesmärk oli sõlmida ehitustööde hankeleping Lazdynai mitmetarbelise tervisekeskuse ehitamiseks Vilniusse (edaspidi „hankemenetlus“).
- 2 Hankemenetluses osalemiseks sõlmisid esimese astme hagejad (UAB Montuotojas, UAB Mitnija, UAB HSC Baltic ja UAB Axis Power) 30. jaanuaril 2017 ühistegevuse lepingu. Ühistegevuse lepingu partnerid leppisid kokku, et hanke võitmise korral jagunevad pakkumuse kogumaksumuse moodustavate kohustuste (panus ühistegevusse) osakaalud järgmiselt: Active Construction Management UAB – 65% (juhtiv partner), HSC Baltic UAB – 15%, Axis Power UAB – 10%, Mitnija UAB – 5% ja Montuotojas UAB – 5%.
- 3 Esimese astme kostja sõlmis 5. juunil 2017 ettevõttega UAB Active Construction Management ehitustööde hankelepingu, milles ehitustööde teostamise tähtpäevaks oli määratud 5. detsember 2018.
- 4 Ehitustööde hankelepingut ei täidetud õigeaegselt. 21. augustil 2019, pärast seda, kui esimese astme kostja oli tunnistanud tehnilise projekti puudusi, muudeti lepingukohaste tööde teostamise tähtaega ja määrati uueks tähtpäevaks 28. mai 2020. Paraku ei kulgenud tööd tõrgeteta ka pärast tähtaja pikendamist ja uuest ajakavast ei suudetud kinni pidada.
- 5 Vilniaus apygardos teismas (Vilniuse regionaalne kohus, Leedu) algatas 28. oktoobri 2019. aasta määrusega ettevõtte Active Construction Management UAB suhtes maksejõuetusmenetluse. Esimese astme kostjat ja hagejaid teavitati sellest pankrotihalduri 6. detsembri 2019. aasta kirjaga, milles samuti märgiti, et juhtiv partner ei täida enam ehitustööde hankelepingut ja seega loetakse leping selle partneri suhtes lõppenuks.

- 6 Esimese astme kostja ja ülejäänud partnerid, st esimese astme hagejad, ei jõudnud kokkuleppele ehitustööde hankelepingu edasise täitmise osas.
- 7 Esimese astme kostja teavitas 22. jaanuari 2020. aasta kirjaga esimese astme hagejaid ehitustööde hankelepingu lõpetamisest selle olulise rikkumise tõttu.
- 8 Esimese astme hagejad esitasid 21. veebruaril 2021 Vilniuse regionaalsesse kohtusse hagiavalduse, milles taotlesid, et kohus 1) tunnistaks õigusvastaseks ehitustööde hankelepingu ühepoolse lõpetamise esimese astme kostja poolt selle lepingu olulise rikkumise tõttu; 2) tuvastaks, et ehitustööde hankelepingu lõpetati esimese astme kostja süü tõttu ja 3) tuvastaks, et esimese astme kostja otsus kanda esimese astme hagejad keskses riigihangete infosüsteemis ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja oli õigusvastane.
- 9 Vilniuse regionaalne kohus jättis 27. augusti 2020. aasta otsusega esimese astme hagejate hagi tervikuna rahuldamata.
- 10 Kohus leidis, et ehitustööde hankeleping lõpetati riigihankelepingu olulise rikkumise või lepinguliste kohustuste täitmata jätmise tõttu õiguspäraselt ning sellisel juhul on hankijad kohustatud kandma pakkujad (või ettevõtjate ühenduse puhul kõik ühenduse liikmed) kõnealusesse ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja. Lisaks märkis kohus, et vastavalt riigisisestele õigusnormidele saaksid esimese astme hagejad enda usaldusväärsete taastada muudes hankemenetlustes osalemisega, seega ei ole nendes osalemine hagejate jaoks välistatud.
- 11 Lietuvos apeliacinis teismas (Leedu apellatsioonikohus) jättis 21. jaanuari 2021. aasta määrusega rahuldamata kaebuse, mille esimese astme hagejad olid esitanud Vilniuse regionaalse kohtu otsuse peale.
- 12 Viešųjų pirkimų tarnyba (riigihangete amet) kandis 22. jaanuaril 2021 esimese astme kostja algatusel hagejad ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja.
- 13 Esimese astme hagejad esitasid 18.–22. veebruaril 2021 Leedu apellatsioonikohtu määruse peale apellatsioonikaebuse Lietuvos Aukščiausiasis Teismasile (Leedu kõrgeim kohus; edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus“). Nende taotlus ajutiste meetmete võtmiseks rahuldati: nad kustutati ebausaldusväärsete pakkujate nimekirjast kuni kassatsioonimenetluse tulemuste selgumiseni.
- 14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus jättis 11. novembri 2021. aasta vaheotsusega jõusse need osad esimese astme ja apellatsioonikohtu otsustest, millega jäeti rahuldamata hagiavalduse nõuded, mis puudutasid lepingu nõuetekohast täitmist ja selle lepingu lõpetamise õiguspärasust.

Poolte peamised väited ja argumendid

- 15 Esimese astme hagejad väitsid eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et riigihangete seaduse artiklis 91 sätestatud norme – isegi kui nõustuda sellega, et nende

kohaldamise eesmärk on välistada ebaausad ettevõtjad riigihangete valdkonna õigussuhetest – ei saa tõlgendada nii, et ettevõtjad, kes moodustasid ettevõtjate ühenduse (töövõtja) ja kes *de facto* ei teostanud ühtegi riigihankelepingu kohast tööd (enne maksejõuetusmenetlust teostas lepingulisi töid üksnes juhtivpartner), kantakse ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, kui asjaomaste lepinguliste kohustuste rikkumine (või lepinguliste kohustuste täitmata jätmine) viis selle lepingu lõpetamiseni. Vastasel juhul käsitletak sarnaseid olukordi, kus riigihankelepingu kohaseid ehitustöid ei ole teostanud alltöövõtja või asjaomane koostööpartner, ebavõrdselt, kuna alltöövõtjad tuleb kanda ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja ainult siis, kui rikkumine puudutab riigihankelepingu seda osa, mida nad täidavad alltöövõtu korras. Kohtud kohaldasid väärtalt riigihangete seaduse artiklit 91 ja rikkusid riigihankepõhimõtteid, kuna nad ei võtnud arvesse asjaomaste ettevõtjate konkreetseid tegevusi ehitustööde hankelepingu täitmisel, st nende ausust ja usaldusväarsust. Riigihangete seaduse artikkel 91 on kohaldatav ettevõtja isikliku vastutuse alusel. Euroopa Kohtu 7. septembri 2021. aasta otsuses *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras (C-927/19)* on märgitud, et koostööpartnereid võib ühe partneri tegude eest vastutusele võtta ainult siis, kui nad olid sellest teadlikud, st kõigi partnerite tegevust hinnatakse isikliku vastutuse, mitte solidaarvastutuse põhimõtte alusel.

- 16 Esimese astme kostja väitis eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et ta toetab kohtute järeldusi ning hankija ei saa kohaldada riigihangete seaduse artiklit 91 valikuliselt ja on seetõttu kohustatud kandma asjaomased ettevõtjad ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja. Selle kohustuse täitmisel ei võta ta arvesse, milline ettevõtjate ühendusse kuuluv partner on oma tegevusega konkreetselt põhjustanud hankelepingu olulise rikkumise. Vastupidine tõlgendus on vastuolus koostööpartnerite solidaarvastutusega ja seega on kergendavad asjaolud asjakohased ainult selliste üksuste usaldusväarsuse taastamise puhul, kes on juba kantud ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja.

Eelotsusetaotluse põhistuse lühiülevaade

- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et vaidlus esimese astme hagejate kandmise üle ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja on tekkinud sellest, kuidas tõlgendada ja kohaldada riigihangete seaduse sätteid, eriti selle artiklit 91, ning nende seost ühistegevust käsitlevate tsiviilseadustiku sätetega. Vaidluspoolte argumendid riigisiseste õigusnormide tõlgendamise ja kohaldamise kohta hõlmavad omavahel tihedalt seotud õigusküsimusi ja kohtu kahtlusi riigihangete seaduse sätete vastavuse kohta ELi õigusele seoses sellega, a) kas pakkujate kandmine ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja on selline hankija otsus, mille õiguspärasust saab kontrollida, ja b) kui selline otsus on vaidlustatav, siis mis on selle vastuvõtmise ja õiguspärasuse hindamise alus.
- 18 Vastavalt esimese astme kohtu ja apellatsioonikohtu seisukohale ja esimese astme kostja väidetele ei ole hankijatel Leedus sätestatud õigusnormide (riigihangete seaduse artikkel 91) kohaselt kaalutusõigust otsustada, kas kanda asjaomane

ettevõtja ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, kui see ettevõtja on oluliselt rikkunud riigihankelepingut ja see rikkumine on viinud hankija poolt lepingu ühepoolse lõpetamiseni. Kaalutulusõiguse puudumine hankijate tegevuses kajastub nende seadusest tulenevas kohustuses kanda kõnealusesse nimekirja kõik ettevõtjate ühenduse liikmed – koostööpartnerid.

- 19 Riigihangete seaduse artikli 91 sisu osutab pigem sellele, et ettevõtjate kandmisel ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja puudub nii sisuline kui ka vormiline autonoomia. Leedu õigusnormide kohaselt ei toimu selline nimekirja kandmine eraldi otsusega, vaid see on teise otsuse, riigihankelepingu ühepoolse lõpetamise õiguslik tagajärg: kui ettevõtja ei vaidlusta lepingu lõpetamist olulise rikkumise tõttu või kui kohus leiab, et selline otsus on õiguspärane, kantakse asjaomane ettevõtja, kes täitis lepingut üksi või koos partneritega, igal juhul ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja.
- 20 Sellised õigusnormid eeldavad, et esiteks ei ole *de jure* võimalik olukord, kus hankija võib lepingu õiguspäraselt lõpetada selle olulise rikkumise alusel, kuid pakkujat ei kanta üksikjuhtumi asjaolude tõttu ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, ning teiseks saab pakkuja sisuliselt vaidlustada ainult riigihankelepingu ühepoolse lõpetamise.
- 21 Kõnealused riigisisised õigusnormid ei tundu iseenesest olevat vastuolus pakkujate õiguste tõhusa kaitsmisega, sest nagu käesoleval juhul, võib ettevõtja tõhusalt vaidlustada riigihankelepingu ühepoolse lõpetamise, väites, et ta ei ole oluliselt rikkunud lepingut, et ka hankija on osaliselt vastutav lepingu eesmärkide saavutamata jäämise eest jne. Siinkohal tuleb siiski märkida, et Leedu õigusnormide kohaselt ei võeta lepingu olulise rikkumise tõttu lõpetamisel sisuliselt arvesse lepingurikkuja tegevuse subjektiivset aspekti.
- 22 Euroopa Kohtu praktika põhjal võib järeldada, et lepingu rikkumise põhjused, selle rikkumise laad ja muud asjaolud on õiguslikult olulised, kui otsustatakse, kas pakkujate õigust osaleda muudes hankemenetlustes saab piirata. Euroopa Kohus märkis oma 19. juuni 2019. aasta otsuses Meca (C-41/18), et direktiivi 2014/24 artikli 57 lõike 5 kohaselt peab avaliku sektori hankijatel olema võimalus direktiivi artikli 57 lõikes 4 osutatud juhtudel ise hinnata tegusid, mida ettevõtja on enne hankemenetlust või selle käigus toime pannud või tegemata jätnud. Seda silmas pidades ei saa rikkumise eelneva uurimise tulemused olla hankijate jaoks siduvad, kuna see ei oleks kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, mis muu hulgas eeldab vajadust hinnata rikkumise laadi, st selle vähest või suurt tähtsust ja korduvust.
- 23 Nagu enne märgitud, tuginevad esimese astme kohus ja apellatsioonikohus ning esimese astme kostja sisuliselt eespool viidatud õigusliku tõlgendamise reeglile, kui nad leiavad, et vaidluse selles etapis ei ole võimalik ega ole vaja hinnata esimese astme hagejate tegevuse laadi, kuna nad saavad end teistes hankemenetlustes osaledes ise rehabiliteerida. See riigisisestest normidest tulenev mudel on kooskõlas kohtuasjas Meca (C-41/18) tehtud otsuse aluseks oleva

- õiguspõhimõttega, eelkõige seetõttu, et mõne teise hankija antud hinnang ei pea olema hilisemates hankemenetlustes asjaomase hankija jaoks siduv, aga sama ei saa öelda kohtu tehtud otsuse kohta. Kui kohus peaks ettevõtja kandmise ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja õiguspäraseks tunnistama, on küsitav, kas asjaomane hankija saaks sellist otsust kohtuvälises menetluses uuesti läbi vaadata.
- 24 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates viib see kohtute ja esimese astme kostja võetud seisukoht aga tegelikult paradoksaalse olukorrani.
- 25 Esiteks tuleb asjaomane ettevõtja kõigepealt kanda ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, et üldse oleks võimalik arvesse võtta tema tegude laadi; seega ei muutu lepingu täitmise asjaolud oluliseks mitte tema nimekirja kandmise, vaid konkreetsel juhul nimekirjast kustutamise puhul. See võib muu hulgas kaasa tuua seaduse kohaselt kolmeks aastaks ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja kantud ettevõtja varasema tegevuse erineva käsitlemise. Kui üks hankija peab sellise ettevõtja poolt toime pandud rikkumist vähetahtsaks, siis see asjaolu iseenesest ei tähenda, et iga teine hankija jõuab samadele järeldustele.
- 26 Teiseks ei teeks sellise mudeli puhul otsust ettevõtja tegevuse sisu kohta mitte see hankija, kes teab kõige paremini asjaomase rikkumise asjaolusid, vaid teised hankijad, kes sisuliselt tuginevad asjaomase pakkuja selgitustele. Igal juhul ei ole õiguspärase eesmärgi ja hea tava seisukohast põhjendatav selline olukord, kus lepingu rikkumise asjaolusid saab hinnata ainult nende ettevõtjate puhul, kes on juba kantud ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja.
- 27 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei jaga esimese astme kostja seisukohta, et riigihangete seaduse artikli 91 teistsugune tõlgendamine ehk esimese astme hagejate käitumise individuaalne hindamine ehitustööde hankelepingu täitmisel võib olla vastuolus ühistegevuse partnerite solidaarvastutusega. Küsimus solidaarvastutuse tähtsusest ühistegevuse partnerite usaldusväärse hindamisel direktiivi 2014/24 artikli 57 alusel on juba tõstatatud eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt eespool viidatud kohtuasjas *Klaipėdos regiono atliekų tvarkymo centras*. Nagu Euroopa Kohus on selgitanud, peab hankija siiski iga ettevõtja (partneri) tegevust individuaalselt hindama. Nagu UAB *Mitnija* õigesti väidab, on riigihangete seaduse artikli 91 lõikes 1 sõnaselgelt sätestatud, et ka teised ettevõtjad, kelle seisundit või pädevust pakkuja on kasutanud ja kes on koos pakkujaga võtnud solidaarvastutuse lepingu täitmise eest nimetatud seaduse artikli 49 lõike 5 alusel, kantakse ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja, kui rikkumine puudutab seda osa lepingust, mida nad täidavad alltöövõtu korras. Vaidlus puudub selle üle, et koostööpartner ja sisuliselt finantstagatise andjana tegutsev nõuetekohase majandusliku- või finantsseisundiga pakkuja ei ole identsed isikud, aga kui nad on solidaarselt vastutavad (esimene tsiviilseadustiku alusel, teine riigihangete seaduse alusel), ei ole nende tegevuse erinev hindamine põhjendatud.
- 28 Sellegipoolest on ühistegevuses osalevate koostööpartnerite solidaarvastutus riigihangete seaduse artikli 91 (direktiivi 2014/24 artikli 57 lõike 4 punkti g)

kohaldamisel üldiselt teisejärguline aspekt, kui nõustuda seisukohaga, et ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja tuleks kanda ainult need ettevõtjad, keda peetakse ebausaldusväärseks (ebaausaks) nende tegevuse individuaalse hindamise põhjal. Sellisel juhul ei tooks hankelepingu lõpetamine olulise rikkumise tõttu iseenesest kaasa nende kandmist ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja (näiteks maksejõuetuse, teiste ettevõtja süü, vääramatu jõu jne korral). Järelikult ei oleks (ei tohiks olla) mingit vahet, kas hankelepingu täitmata jätnud töövõtja tegutses üksi või sõltumatute ettevõtjate ühendusena (ühistegevuse lepingu alusel). Vastasel juhul satuksid ettevõtjate ühendid põhjendamatult ebasoodsasse olukorda.

- 29 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb ka selles, kuidas kvalifitseerida hankija otsus, millega ettevõtja kantakse ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja. Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb mõistet „hankijate otsused“ tõlgendada laialt, et see hõlmaks praktiliselt kõiki nende otsuseid, eristamata otsuseid nende sisu või vastuvõtmise aja järgi. Direktiivi 89/665 artikli 1 lõikes 1 ei ole sätestatud mingeid piiranguid selles osutatud otsuste laadile ja sisule (11. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Stadt Halle ja RLP Lochau, C-26/03, punktid 28 ja 30).
- 30 Lisaks juhib eelotsusetaotluse esitanud kohus tähelepanu direktiivi 89/665 artikli 1 lõike 1 neljanda lõigu sõnastusele, mis ei ole erinevates keeltes ühesugune. Leedu- ja eestikeelses versioonis kasutatud väljendid on vastavalt *su sutartimis [...] susiję [...] sprendimai* [„lepingutega seotud otsused“] ja „seoses [...] lepingutega [...] tehtud otsused“, samas kui prantsuskeelses versioonis on *les procédures de passation des marchés*. Prantsuskeelne sõnastus tundub olevat kitsam, kuna see puudutab konkreetset hankemenetlust, mitte aga riigihankelepingute lõpetamise tagajärgi. Mõistet „riigihankelepingute sõlmimise kord“ kasutatakse ka direktiivi 89/665 artikli 1 lõikes 2. Lisaks on direktiivi 89/665 artikli 1 lõikes 3 muu hulgas sätestatud, et vaidlustusvõimalus peab olema vähemalt isikutel, kellel on olnud huvi konkreetse lepingu sõlmimise vastu ja kes on hankija õigusvastase tegevuse tõttu kahju kannatanud.
- 31 On selge, et käesolev vaidlus ei ole tekkinud hankija otsuste tõttu, millega anti või piirati õigust tunnistada edukaks pakkuja või sõlmida konkreetne riigihankeleping, kuna esimese astme hagejatega sõlmiti ehitustööde hankeleping; enamgi veel, nende tegevus tõi kaasa esimese astme kostja õiguspärase otsuse see leping lõpetada. Teisest küljest piirab asjaomaste ettevõtjate kandmine ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja nende õigust sõlmida muid riigihankelepinguid vastavalt direktiivi 2014/24 artikli 57 lõike 4 punktis g sätestatud kõrvaldamise alusele. Järelikult, lähtudes Euroopa Kohtu praktika üldisest suundumusest tõlgendada mõistet „hankija otsus“ laialt, oleks põhimõtteliselt õigustatud liigitada käesolevas kohtuasjas vaidluse all olev esimese astme kostja otsus direktiivi 89/665 artikli 1 lõike 1 neljandas lõigus osutatud otsuseks.
- 32 Kui riigisisese menetluse käigus tehtud hankija vaidlusalune otsus kuulub direktiivi 89/665 artikli 1 lõike 1 neljanda lõigu kohaldamisalasse, on oluline

kindlaks teha sellise otsuse õiguspärasuse hindamise alused. Esimese astme hagejad rõhutavad kõige enam järgmisi asjaolusid, mille põhjal tuleks hinnata nende usaldusväärset, sõltumata sellest, et ehitustööde hankeleping on lõpetatud: töövõtjate lepinguliste kohustuste (panuste) osakaal riigihankelepingu täitmisel; asjaolu, et enne ehitustööde hankelepingu lõpetamist teostas kõiki töid ainult juhtivpartner, st et esimese astme hagejad ei olnud veel alustanud ühtegi lepingulist tööd; juhtivpartneri suhtes algatatud maksejõuetusmenetlus; esimese astme kostja teatud tegevused, mis võisid viia ehitustööde hankelepingu mittenõuetekohase täitmiseni, ja muud asjaolud.

- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates võivad eespool nimetatud asjaolud olla asjakohased ehitustööde hankelepingut täitnud ettevõtjate usaldusväärsete hindamisel seoses nende kandmisega ebausaldusväärsete pakkujate nimekirja. Kui sellise usaldusväärsete hindamise peavad läbi viima uue hankemenetluse kohta teate avaldanud hankijad, nagu on osutatud kohtuotsuses Meca (C-41/18), siis ei oleks põhjendamatult nõuda, et sellise hindamise teeks ka lõpetatud riigihankelepingu sõlminud hankija ehk esimese astme kostja.

TÖÖDOKUMENT